

Lähettäjä: [REDACTED]
Lähetetty: keskiviikko 19. heinäkuuta 2023 17.11
Vastaanottaja: HAO Vaasa; [REDACTED]
Aihe: Kalojen kasvattaminen verkkoaltaissa Korppoon Storströmmenissä

Diaarinumero: ESAVI/37531/21
Päätös nr: 164/2023
Hakija: Heimon Kala Oy/Nordic Trout Ab

Muistuttajat: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Valitukseemme tulee myös liittää ja huomioida erikseen lähetetty asiantuntija lausunto jonka on tehnyt FT.DI.MMM

[REDACTED]
Aluehallintovirasto on ratkaisussaan evännyt laitoksen laajentumisen josta olemme ehdottomasti samaa mieltä .Muistutuksemme

kohdistuukin nimenomaan jäljelle jäävän kalankasvattamon volyymiin ja sijaintiin.Katsomme ettei alueella enään voida jatka kalan-
viljelyä. Perustelemme vaatimustamme seuraavasti:

1. Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022-27 asettaa tavoitteeksi estää

pintavesien tilan heikkenemisen ja saavuttaa hyvä tila viimeistään 2027 mennessä. Tätä tavoitetta laitos ei edesauta vaan

päinvastoin heikentää veden laatua. Laitoksen päästöt ovat esimerkiksi 4 x suuremmat fosforin ja 2 x suuremmat typen osalta

kuin Paraisten kaupungin päästöt vesistöön (lähde ympäristötarkastaja [REDACTED],Paraisten Kaupunki esityslista 06.04.2022
asia nr 56)

2. Suomen vesien hoitoa sitoo EU:n vesiputedirektiivi jonka tavoitteena on saattaa kaikki vesimuodostumat vähintään hyvään tilaan

vuoteen 2027 mennessä. Suomen ympäristö viranomaiset ovat aktiivisesti työskennelleet erityisesti Saaristomereen päätyvän

ravinnekuormituksen vähentämiseksi.Esimerkiksi maatalouteen on asetettu lukuisia rajoituksia ja suosituksia,esim.kipsikäsittely

peltoille jotta ravinteiden kulkua vesistöön voitaisiin hillitä. Tämän kokoinen laitos tuottaa moninkertaisen määrän ravinnepäästöjä

suoraan vesistöön kuin mitä alueen maatalous(Parainen,Nauvo,Korppoo).Laitokselta olisi vaadittava ASC-sertifikaatin ehtojen

täyttämistä. Koska laitos sijainnin y.m. takia ei pysty niitä täyttämään ei myöskään luvan myöntämiselle ole edellytyksiä.

3. Aluehallintovirasto ei ole ottanut paikallisten huomauttajien lausuntoja lainkaan huomioon lupaa myönnettäessä (kts kohta

vastaukset lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin). Koska laitos sijaitsee erittäin pienellä vesialueella on sen

vaikutus kohdistunut nimeenomaan lähialueiden asukkaisiin sekä meihin ympäröivien vesialueiden omistajiin.Lukuisa määrä

huomautuksia on toimitettu viranomaisille ja heidän negatiivinen asenne meihin vesialueiden omistajiin on väärä.

Havainnot

jotka ovat huomautuksissa ovat pitkälti ajalta ja lisäksi olemme ottaneet vesianalyysit Lounais-Suomen vesi- ja ympäristö-

tutkimus oyltä vuosina 2018-2022. Lähetämme niistä kopiot postitse muistutukseen liitteeksi. Ottamamme vesianalyysit

vuosilta 2018-2022 osoittavat selvästi, varsinkin matalilla vesialueilla (rantojen läheisyys) ravinnekuormituksen runsaan

lisääntymisen. Tarkkailu pisteemme sijaittivat pääasiassa laitoksen pohjoispuolella ja rannan läheisyydessä. Virtaus alueella

on pääsääntöisesti etelä-pohjoissuuntainen joten nämä pisteet antavat paremman kuvan laitoksen vaikutuksesta vesistöön.

Varsin yllättävää on ettei aluehallintovirasto näe tarvetta lisätä tarkkailu pisteiden lukumäärää vaikka Paraisten Kaupunki sitä

esitti. Tämä vahvistaa epäluuloamme viranomaisten haluun saada oikeata tietoa laitoksen vaikutuksesta lähi vesistöön.

4. Vesiviljelyn kansallisessa sijainninhjaussuunnitelmassa todetaan että laitos ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa vesistön

muille käyttäjille saatika heikentää veden tilaa. Laitos on aiheuttanut varsinkin luonnon kaloille (kuha, made, hauki ym.)

elinkelvottomat olosuhteet, hapettomuus yli 30 m syvyydessä, rehevöityneet ranta-alueet jotka levämassojen takia eivät enään

sovellu kutu alueiksi. Lisäksi alueen vierestä kulkeva runsas laivaliikenne sekä sen suurentuneet alukset puskevat yliviravinteikasta

vettä salmien läpi lahti alueisiin. Tämä on myöskin lisännyt sinileväkukintoja lahti alueissa tehden veden ajoittain uinti-

kelvottomaksi. Erittäin merkittävä haitta jos vesistöä ei voida käyttää virkistys alueena.

Luonnon kalan saaminen lähialueen vesistöistä on lähes mahdotonta vaikkakin vesialueiden omistajat ovat istuttaneet niitä

omalla kustanuksellaan vesistöön.

5. Aluehallintoviraston myöntämä lupa 10 vuodelle on virheellinen päätös. Luvan kestoa ei pitäisi sitoa vuokrasopimuksen kestoan.

Näin pitkä lupa-ajan myöntäminen ei millään tavoin edesauta laitoksen kehittämistä ja ympäristön kannalta kielteisten

vaikutusten poistamista. Näin laitos välttyy lähivuosina sen kehittämiseltä ja kustannuksilta. Laitoshan ei edes hyväksy parhaan

mahdollisen rehun käyttöpakkoa vaan ympäri pyöreillä vastauksilla välttelee sen käyttöä kustannussyistä. Laitos olisi

ehdottomasti siirrettävä sisäsaaristosta avomerelle tai paikkaan josta sen aiheuttamat jätteet voitaisiin ottaa talteen eikä laskea

vesistöön.

6. Aluehallintovirasto ei myöskään ole lupapäätöksessään asettanut aikarajaa verkkoaltaiden siirrosta talvisäilytykseen muualle

kuten vanhassa luvassa 01.11-15.05. Laitos on toiminnassaan ollut välinpitämätön ajasta koska tarkastus viranomaisten puolesta

on ollut puutteellinen. Kassit on monena vuotena olleet vielä joulukuussa paikallaan kuten 2022.

7. Hakija myöntää vastineessaan että Saaristomeressä kalankasvatuksen kuormitus on paikallisesti hyvin merkittävää. Kuitenkin

he toisaalta väittävät ettei laitos vaikuta ympäristön tilaan. Heidän ristiriitaiset lausunnot yrittävät peittää paikallisten asukkaiden

ja vesi omistajien havainnot. Näkösyvyydet ovat nykyään alle 2.5 m kun sen lain mukaan pitäisi olla vähintään 4.6 m.

Kaikki tutkimukset osoittavat kalankasvatuksen rehevöittävän vaikutuksen vesistöön.

8. Hakija esittää lisäksi virheellisesti että lähin kalan kasvattamo olisi 20 km päässä. Krookin salmessa 5 km päässä on lähin.

9. Laitos ilmeisesti anti-fouling käsittelee sen kaikkien muidenkin laitosten verkkoaltaat Storströmmenissä. He väittävät ettei

ainetta pääse meriveden sekaan. Ympäröivä maa-alue on kuitenkin värjäytynyt aineesta ja valuu sadevesien mukana vesistöön.

Ylläolevista seikoista ja lain vaatimuksista johtuen vaadimme laitoksen siirtoa pois sisäsaaristosta avomerelle.

Laitoksen lupa

on evättävä ja alasajo aloitettava välittömästi. Laitos on ylisuuri ja aiheuttanut merkittävää haittaa ja tuhoa vesistölle. Tämän

vuoksi toimenpiteisiin on ryhdyttävä välittömästi ja korvattava laitoksen aiheuttamat tuhot lähi vesistöön sekä sen omistajille

esimerkiksi runsailla luonnon kalan istutuksilla kuten vesivoimalat tekevät.

Nauvossa 2023-07-19



HAO Vaasa

Lähettäjä: [REDACTED] >
Lähetetty: perjantai 21. heinäkuuta 2023 10.48
Vastaanottaja: HAO Vaasa
Aihe: valitus asiaan ESAVI 164/2023
Liitteet: valitus_esavi_164_2023.pdf

Hei,

ohessa [REDACTED] toimittaman valituksen liitteeksi lausunto yllä mainitusta asiasta.

Terveisin,

[REDACTED]

Asiantuntijalausunto liitteeksi aiemmin toimitettuun valitukseen asiassa ESAVI Päätös Nro 164/2023

Asia: Kalojen kasvattaminen verkkoaltaissa Korppoon Storströmmenissä sekä toiminnan aloittamislupa ja valmistelulupa, Parainen

Hakija: Heimon Kala Oy

Diaarinumero: ESAVI/37531/2021

Valittajat:



Päätökset joihin haetaan muutosta

Kalankasvatusta ei tulisi sallia lainkaan kyseisellä sijainnilla hakijan esittämällä ja ESAVI:n osittain hyväksymällä tavalla. Lupaa ei tule myöntää miltään osin.

Perusteet

ESAVI:n perusteet luvan myöntämiselle ovat kestäättömiä ja ristiriidassa Meripuidedirektiivin tavoitteiden ja muun ohjaavan lainsäädännön ja siitä tehdyn ohjeistuksen kanssa. Lisäksi päätöksen perusteista löytyy otteita suoraan hakijan selvityksestä kopioituna, jotka jo allekirjoittanut on prosessin aiemmassa vaiheessa todennut virheellisiksi. ESAVI ei näyttäydä asiassa puolueettomana toimijana tai asiantuntijana, joten luvan perusteet on tutkittava tarkemmin ylempien oikeusasteiden toimesta.

Alla vielä tarkemmin kommentit ESAVI:n perusteluihin (osittain) puoltavasta ratkaisusta kohdittain läpikäytyinä.

Nykyinen toiminta ja sen vaikutukset

ESAVI käsittelee toiminnan vaikutuksia sekä tulkitsee veden laadun tarkkailuraportteja erikoisen valikoiden sekä puutteellisesti. Pistemäisistä havainnoista on poimittu ne suotuisimmalta näyttävät, kuten pohjaeläimet. Etenkin vuoden 2019 läpivirtaustutkimusta (Turkki 2020) ESAVI tulkitsee erikoisella tavalla, siten ettei laitoksen vaikutus näkyisi millään muuttujalla. Kuitenkin, etenkin klorofyllipitoisuuksissa nähdään erinomaisesti, miten salmialueen voimakas virtaus pitää kapeimman alueen puhtaampana ja levät kertyvät virtauksen katvealueisiin.

Päällysväätutkimuksia ei perusteluissa käsitellä ollenkaan, vaikka juuri niissä näkyy eniten kohonneiden ravinnepitoisuuksien haitalliset vaikutukset. Ainoana näytteenotto-ohjelman tutkimuksena se perustuu pidemmän aikavälin otantaan, jolloin sitä voidaan pitää luotettavampana kuin pistemäisiä vesinäyteotoksia. Liitän ohien taulukon alueen päällysväätutkimuksista (Kuva 1), joista näkyy laitoksen **merkittävä** vaikutus. Myös KHO ja Vaasan HO ovat edellisen lupaprosessin yhteydessä kiinnittäneet huomiota, että laitoksen rehevöittävä vaikutus näkyy näissä tuloksissa. Lisäksi muistutuksissa sekä asianosaisten kuulemisissa esiin nousee toistuvasti huoli lisääntyneistä

rihmaleivistä, joita päällysväätutkimuksilla mitataan, joten näiden tutkimustulosten käsittelemättä jättäminen tässä lupaharkinnassa on ESAVI:n osalta erikoista ja tuomittavaa.

A-klorofyllimäärät (mg/m²) Nauvon-Korppoon välisellä merialueella päällysväätutkimuksissa.
Keskiarvo, suluisissa keskihajonta.

hav.paikka	1992		1999		2002			2007		2011		2015	
	1. jakso	2. jakso	1. jakso	2. jakso	1. jakso	2. jakso	3. jakso	1. jakso	2. jakso	1. jakso	2. jakso	1. jakso	2. jakso
21		0,48(0,07)	21(5,0)	4,1(1,1)	3,9(0,9)	1,3(0,2)	3,1(0,9)	1,9(0,5)	3,2(0,6)	3,0(0,3)	10(3,0)		
22		1,9(0,3)	22	4,4(0,9)	5,1(0,7)	3,5(1,6)	4,1(0,6)	8,7(0,5)	22(4,6)		15(3,5)	10(0,8)	7,5(0,8)
23	4,0(0,5)	3,8(1,0)	10,1(4,2)	2,0(0,1)	7,8(2,2)	2,4(0,7)	3,0(1,1)		20(1,7)		11(3,2)	8,1(1,1)	5,1(1,0)
24	10,7(0,58)	7,6(2,0)	80(9,6)	5,6(1,7)									
24A					15(2,9)	0,8(0,1)	4,8(1,0)	12(0,7)	52(13)	4,7(1,0)		14(3,5)	6,1(1,1)
25	0,98(0,12)	3,1(0,58)		2,7(0,2)	5,4(1,0)	2,6(0,5)	3,4(0,9)	4,9(0,7)		2,7(0,2)	7,7(1,7)	11(2,5)	6,2(0,4)
26	0,48(0,11)			0,8(0,3)	1,7(0,1)	1,7(0,7)	2,2(0,4)	3,3(0,2)	5,9(1,9)		5,2(1,3)	6,6(1,5)	2,5(0,2)
27	0,53(0,07)	0,83(0,16)			4,5(1,3)	1,4(0,5)	1,6(0,2)	2,2(0,7)	2,8(0,3)	2,4(1,3)	18(3,2)	6,4(1,6)	3,1(0,8)
28	1,1(0)	2,1(0,4)			6,8(1,5)	2,1(0,5)	1,5(0,3)	3,0(0,2)	3,7(0,1)	2,2(0,1)	15(1,2)	6,5(1,0)	2,5(0,2)
29	1,4(0,058)	1,3(0,21)			8,0(0,7)	1,5(1,4)	1,3(0,2)	6,2(1,6)	6,0(0,7)	4,0(1,3)	29(11)	4,5(1,5)	2,9(1,1)
30	3,1(0,83)	0,78(0,27)			4,8(0,6)	1,4(0,1)	1,5(0,3)	5,9(0,5)	5,0(1,0)	2,4(0,5)	21(8,5)	4,7(1,2)	1,6(0,2)
31	0,78(0,06)	0,79(0,10)			11(3,0)	2,1(0,3)	1,5(0,3)	5,8(1,7)	2,5(0,4)	1,5(0,1)	13(2,9)	4,9(1,3)	2,2(0,3)
ka	2,6	2,3	33,3	3,3	6,7	1,9	2,6	5,1	12,3	2,9	14,6	7,7	4,2

Kuva 1. Päällysväätutkimusten tuloksia alueelta (Turkki 2016). Havaintopaikat 22-25 ovat laitoksen välittömässä läheisyydessä ja paikat 21 ja 26 ovat jonkinlaisia referenssipisteitä, vaikkakin edelleen laitosten vaikutusalueella Storströmmenissä.

Valitettavasti tätä kirjoittaessa ei minulla ole käytettävissä viimeisintä vuonna 2022 tehtyä päällysväätutkimusta. Tutkimusohjelmaan tämä onkin kuulunut vain kerran tutkimuskaudessa, mikä on liian vähän.

Veden tilaa kuvatessaan hakija ja ESAVI käyttävät perusteluissaan alueen *hyvää veden vaihtuvuutta*, jolla ei ole juurikaan tekemistä alueen veden laadun kanssa, joka on siis tyydyttävä, joissain yksittäisissä mittauksissa kriittisten mittareiden osalta enää välttävä (pohjan happitilanne, fosforipitoisuus). On siis merkittävä uhka sille, että toiminta ei ole ainostaan estämässä veden hyvän tilan saavuttamista vaan ajamassa sitä entistä huonompaan suuntaan. Argumentti veden hyvästä vaihtuvuudesta on suorastaan tragikoominen ja vastaa tilannetta, jossa joen varressa olevan laitoksen vedenvaihtuvuutta kuvattaisiin hyväksi ja tällä perusteella haettaisiin luvitusta, koska laitoksen välittömään läheisyydessä ei välittömästi huomata toiminnan negatiivisiä vaikutuksia.

Hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutukset vesialueeseen ja sen käyttöön

ESAVI toteaa perusteluissaan mm. seuraavaa:

Kasvatuspaikan läheisyydessä pohja on epätasainen, ja siellä saattaa olla hapettomuudelle herkkiä syvänteitä. Pohjaeläintutkimusten perusteella pohjan happipitoisuus on kuitenkin ollut riittävä...

Tässä jätetään mainitsematta, että pohjan happitilanne on voimakkaasti heikentynyt ja luokitellaan välille välttävä/tyydyttävä ajankohdasta ja näytteentontopisteestä riippuen.

Toiminnan vaikutusten arviontiin vaikuttaa oleellisesti myös tutkimusohjelman puutteellisuus. Edelleen käytössä olevat Pakinaisten ja Seilin verrokkimittauspisteet eivät ole kelvollisia tai verrannollisia tähän sijaintiin. Tutkimusten tuloksia vertailun osalta ei voida pitää mitenkään luotettavina. Lisäksi tulisi tarkastella pidempää trendiä alkaen jo ajalta ennen nykyisen laitoksen perustamista. Näytteenotto-ohjelmista puuttuu lisäksi edelleen makrofyytilinjat. Uudessa Kalankasvatuksen vesien suojeluohjeessa näitä suositellaan. Tosin tässä ollaan lähes 40-vuotta jo

myöhässä, sillä makrofyyttienkin tarkkailu olisi pitänyt aloittaa ennen laitoksen perustamista kyseiselle sijainnille. Allekirjoittanutkin on edellisen lupaharkinnan yhteydessä jo 11 vuotta sitten näitä vaatinut, mutta ESAVI ei ole katsonut niitä tarpeelliseksi. Myös automaattimittareita ja kaukokartoitusta voitaisiin, kalankasvatuksen ympäristönsuojeluohjeen mukaisesti, vaatia.

Jos lupa jostain syystä myönnetään, tulee makrofyyttilinjat ja nämä uudet paremmat näytteenottomenetelmät sisällyttää lupaehtoihin. Ylipäätään on ongelmallista, että velvoitetutkimusohjelma tulee ESAVI:n hyväksyttäväksi vasta luvan myöntämisen jälkeen, jolloin sen arviointi ja riittävyys jää lupaharkintaprosessin ulkopuolelle ja ainoastaan ESAVI:n vastuulle.

Vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueisiin

ESAVI perusteluissaan toteaa seuraavaa:

Alueen syvyydestä johtuen Storstrømmenin laitoksen läheisyydessä ei ole riuttoja tai laajoja putkilokasviyhteisöjä. Lähimmät riutat sijaitsevat noin 1,5 km etäisyydellä, eikä niille arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia.

Teksti on käytännössä kopioitu hakijan selvityksestä ja on virheellinen. Huomautin asiasta jo käsittelyvaiheessa mutta tämä on näköjään sivuutettu – ilmeisesti ESAVI:lla on paremmat asiantuntijat. Joka tapauksessa, riuttoja on laitoksen välittömällä vaikutusalueella useita. Ja niillä on ollut nähtävissä selkeitä merkkejä lisääntyneestä päällyksileväkasvustosta ja sitä kautta rakkohaurun vähenemistä. Osalta, laitosta lähinnä olevilta, riutoista rakkohauru puuttuu täysin (Kuva 2). Myös putkilokasveja on runsaasti kaikilla kuvaan 2 merkityillä alueilla joilla on myös rakkohaurua. Erityisen runsaasti näitä löytyy kuvaan piirretyn 1,5 km:n alueen koillisosasta.

Lisäksi tutkimuksissa on havaittu, että kalankasvutuslaitosten läheisyydessä näkyy **merkittäviä** vaikutuksia 8 km² alueella, joka siis tarkoittaa 1,6 km säteistä ympyrää (Nordvag & Johansson 2002). Tähän nähden ESAVIN tulkinta *ettei* tässä tapauksessa olisi merkittäviä vaikutuksia on hieman erikoinen ja vaatisi parempaa perustelua tai tutkimustuloksia tuekseen. Ja näitä ei valitettavasti ole, johtuen näytteenotto-ohjelmien puutteellisuudesta, kuten edellisessä kohdassa jo todettiin.



Kuva 2. Ilmakuva laitoksen lähialueesta ja sinisellä merkityt vedenalaiset harjanteet (riutat) sekä ruskealla merkittävät rakkohauruesiintymät – joita ei siis ESAVIN ja hakijan mukaan alueella pitäisi olla, vaikka nämä olisi todettavissa ilmakuivistakin. Allekirjoittaneen havainnot eivät tosin perustu näihin ilmapäiviin, vaan yli 30 vuoden aktiiviseen veneilyyn, kalastukseen ja vesiluonnon tutkimukseen alueella.

Lisäksi ESAVI toistaa hakijan virheellistä väittämää, ettei laitoksella olisi vaikutusta maalla sijaitseviin luonnonsuojelualueisiin. Laitoksesta alle kilometrin päässä sijaitsee luonnonsuojelualue, jonka perustamiskirjassa mainitaan alueen luonnontilaisuuden palauttaminen tai ylläpitäminen.

Meriluonto, ja etenkin sen rehevöityminen, vaikuttavat myös maalla oleviin luontotyyppisiin. Itämeren veden laatu on keskeinen rannikoluontotyyppien tilan kannalta. Meren rehevöityminen on vaikuttanut voimakkaasti moniin maarannan luontotyyppiin. (Kontula & Raunio 2018, s. 72.). Tiivistetysti kyse on siitä, että rannan ekologiaan ja luontotyyppiin vaikuttaa oleellisesti se, onko siellä rakkohauruvalli vai haiseva kasa rihmalevää. **Laitoksen olemassaolo ja jatkoluvittaminen on siis voimakkaasti ristiriidassa Svartholmenin luonnonsuojelualueen tavoitteiden kanssa.**

Vesiviljelyn sijainninhjaus

ESAVI perustelee lupaa myös Kansallisella vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelmalla (KAVESI) (MMM & YM 2014). Käsittämätöntä, että **ympäristölupaprosessissa** käytetään perusteena selvitystä, joka ei perustu käytännössä millään tavalla ympäristönsuojelullisiin näkökulmiin. Kyseessä on poliittisesti motivoitunut selvitys, jonka lähtökohtana on **vesiviljelyn säilyttäminen ja lisääminen** Suomessa. Valituksen kohteena oleva lupa taas perustuu toiminnan **ympäristövahinkojen arvioimiseen ja rajoittamiseen**. Linaan tähän suoraan omia tekstejäni edellisestä lupaprosessista.

*KAVESISSA ympäristönsuojelulliset näkökohdat on pinnallisesti huomioitu, ikävät asiat ohittaen, mutta pääpaino on muualla. Esimerkiksi spatiaalinen menetelmä, jolla on haettu vesiviljelylle sopivia alueita merialueelta, perustuu pääosin **muihin kuin ympäristönsuojelullisiin** seikkoihin. Yhteensä kriteereitä on 8 (MMM & YM 2014, s. 12), mutta niistä vain 3 liittyy suoraan seikkoihin, jotka vaikuttavat vesiviljelyn ympäristöhaittoihin. Joten tässä ympäristölupakäsittelyssä selvitystä ei voida pitää mitenkään päteväenä viitteenä. Kaiken lisäksi, keskittämisen laitospaikkoja määrittäessä on kuultu alueen elinkeinon harjoittajia, joihin luonnollisesti myös valittaja itse lukeutuu. **Valittaja siis viittaa selvitykseen, johon on keskitettävien laitosten sijainnin osalta päässyt itse vaikuttamaan.** Huomautettakoon vielä, että KAVESISSA laitosten sijoitusanalyysin pohjana olevaa tutkimusta **ei ole tieteellisesti edes vertaisarvioitu** (ks. Setälä ym. 2012). Lopuksi on syytä todeta, että tutkimuksessa (Setälä ym. 2012) koko **Saaristomereltä löytyy mallin mukaan vain tyydyttävästi kalan kasvatukseen soveltuvia alueita.** Valittaja siis toistuvasti **viittaa virheellisesti** Storströmmenillä olevan erinomainen sijainti kalankasvatukseen. Ministeriöiden lopullisessa selvityksessä Saaristomeren osalta ei ole käytetty edes samaa alueiden luokittelua kuin muussa maassa vaan tyydyttävä luokitus on edelleen jaettu eri metodilla tuotanto tonneiksi, antaen täysin väärän kuvan, jossa koko Saaristomeri näyttää sopivalta vesiviljelyn tuotantoalueelta. **Vahva poliittinen ohjaus** paistaa selvityksestä läpi ja asettaa Saaristomeren eri asemaan muiden alueiden kanssa.*

*KAVESI ei kestä minkäänlaista tarkempaa tieteellistä tarkastelua, niin että sitä voitaisiin pitää luotettavana lähteenä arvioitaessa kalankasvatuksesta aiheutuvaa ympäristön pilaantumista tai kuormituksen parempaa ohjaamista. Esimerkiksi selvityksessä mainitaan, että vesiviljelyä voidaan lisätä alueilla, joissa veden laatu on hyvä. Näin on esimerkiksi Pohjanlahdelle. Saaristomeren osalta todetaan veden laadun olevan ”hyvää huonompi”, mikä siis tarkoittaa **tyydyttävää tai välttävää**. Näillä alueilla ei vesiviljelyä tulisi lisätä, mutta voidaan keskittää, todetaan julkaisussa. Tässä tapauksessa jo nykyinenkin tuotanto heikentää varmasti vesialueen tilaa, koska **jo ennestään rehevöityneeseen veteen lisätään edelleen ravinteita.** Sijainnin ohjaussuunnitelman perusteella voidaan siis tulkita, että **Saaristomeri ei ole lainkaan soveliaista aluetta** kalan kasvatukseen. Vesiensuojelun näkökulmasta tulisi hyväksyä vain kiertovesilaitoksia, joista syntyvät päästöt ohjataan vedenpuhdistuslaitokseen. Ja koska on siis olemassa teknologioita, joilla voidaan tuottaa kalaa huomattavasti puhtaammin, ei pitäisi olla mitään perusteita myöntää merikasvatyslupia tai ainakaan kasvattaa niitä Saaristomeren alueella.*

Sijainninhjaussuunnitelmasta on syytä mainia, että se on luvattu päivitettäväksi jo useamman vuoden ajan. Päivitystä ei kuitenkaan ole tullut, johtuen arvatenkin aiheen poliittisesta herkkyydestä. Samasta syystä merialueen kassikasvatukseen ei ole saatu sovittua, samojen ohjaavien virkamiestahojen, toimesta BAT ja BEP –käytänteitä. Se ei kuitenkaan poista sitä vastuuta, että laki

velvoittaa nämä huomioimaan lupaharkinnassa ja arvioimaan vastaako hakijan toiminta näitä periaatteita. Nyt näin ei mielestäni tapahdu.

Vesien- ja merenhoitosuunnitelma

Tämän kohdan tulisi olla oleellisessa asemassa luvan perusteluissa mutta ESAVI:n tulkinnat näistä luvitusta ohjaavista säännöistä ja suunnitelmista ovat suorastaan hämmäntäviä. Alla otteita:

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesien-hoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosille 2022–2027 tavoitteena on estää pintavesien tilan heikkeneminen ja saavuttaa hyvä tila viimeistään vuonna 2027.

Pelkästään tämän kohdan perusteella tulisi olla selvä, että toimintaa ei kyseisellä sijainnilla voida jatkaa. Kaikki tietenkin tajuavat, että hyvää tilaa ei tulla saavuttamaan, vaikka kaikki päästöt loppuisivat nyt, mutta se että ei edes yritetä, on anteeksi antamatonta. Pistekuormittajat on se helpoin tapa vähentää kuormitusta.

Vuosille 2022–2027 laaditussa Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmissa ravinnekuormituksen vähennystarpeen on todettu olevan huomattava, erityisesti hajakuormituksen pienentäminen on keskeinen tavoite. Keinona kalankasvatuksen vaikutusten vähentämiseksi mainintaan muun muassa toiminnan keskittäminen avoimemmille alueille, olemassa olevien lupien tarkistaminen uusimisen yhteydessä sekä koulu-tus ja neuvonta. Toimenpideohjelmissa ei ole asetettu kalankasvatukselle sektorikohtaista ravinteiden vähennysmäärää.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesien-hoidon toimenpideohjelma asiallisesti yllä toteaa tavoitteena olevan **toiminnan keskittämisen avoimemmille alueille**. Nyt ESAVI:n luvittama laitos sijaitsee välisaaristossa eikä millään muotoa ole avoin alue. Toimenpideohjelman mukaisesti kyseistä laitosta ei tulisi luvittaa ja tämän **ESAVI ohittaa ilman mitään perusteluja**. Samassa toimenpideohjelmissa (s. 112) kehoitetaan myös määräaikaisten hakemusten uudelleen käsittelyn yhteydessä arvioimaan toiminnan edellytyksiä uudelleen ottaen huomioon päästöjen vaikutukset merialueella sekä mahdollisuudet vähentää päästöjä kalankasvatuksen kehittymisen myötä. **ESAVI ei lainkaan käsittele tai perustele edellisen ohjeistuksen huomiotta jättämistä vaan luvittaa laitoksen, joka kieltäytyy modernimpien rehuteknologioiden käytöstä ja jonka vaikutukset ovat näkyvissä jo ennestään tyydyttäväksi luokitellulla vesialueella.**

Merenhoidon päämääränä on koko meriympäristön hyvän tilan saavuttaminen ja ylläpitäminen 11 laadullisen kuvaajan osalta. Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman vuosiksi 2022–2027 mukaan kalankasvatukselle keskeisiä toimenpiteitä ovat sijainninhjaussuunnitelman toteutumisen ja kalankasvatuksen ympäristönsuojeluohjeen käyttöönoton edistäminen sekä Suomen rannikon oloihin soveltuvan avomeritekniikan, rehujen ja ruokintamenetelmien kehittäminen, vesiensuojelua edistävien laitostyyppien ja jätevesien käsittelymenetelmien kehittäminen sekä ravinteiden kier-rättämisen ja ravinteiden poiston edistäminen. Luvan mukainen toiminta ei ole ristiriidassa merenhoidon ohjausekeinoissa esitettyjen toimenpiteiden kanssa.

Yllä olevaa lainausta ESAVI on käyttänyt perusteena luvan myöntämiselle. Se jää kuitenkin selvittämättä miten lupaprosessissa on huomioitu nämä esille tuodut asiat: **Suomen rannikon oloihin soveltuvan avomeritekniikan, rehujen ja ruokintamenetelmien kehittäminen, vesiensuojelua edistävien laitostyyppien ja jätevesien käsittelymenetelmien kehittäminen sekä**

ravinteiden kierrättämisen ja ravinteiden poiston edistäminen. Sen sijaan on päätetty antaa lupa, vaikka hakija nimenomaisesti vielä vetäytyi huomattavasti ympäristöyställisempien rehujen käytöstä. Hakija ei tuo ilmi mitään seikkaa, mikä edustaisi mitään ympäristönsuojelullista kehitystä.

Ennen kaikkea, ESAVI jättää käsittelemättä Meripuidedirektiiviin liittyvät oikeustapaukset ja niiden perusteet. Näistä päällimmäisenä tietenkin EU-tuomioistuimen Weser-tuomio (C-461/13) sekä sen seurauksena KHO:n Finnulp tuomio (2019:166). Näissä oleellisena perusteena on **vesipuidedirektiivin sitovuus hyvän tilan tavoittelussa sekä toiminnan kieltäminen, jos se uhkaa yhdenkin laatutekijän huonontumista.** Lisäksi toiminannan luvituksessa tulisi arvioida **toiminnan koko elinkaaren päästöjä,** ekologisen tilan kehittymistä ja huomioida **varovaisuusperiaate.**

Kun edellä mainittuja päätöksiä tarkastellaan tässä kontekstissa, voidaan todeta, että vuodesta 1988 laitoksen päästöt kyseisellä sijainnilla ovat olleet noin 38 tonnia fostoria ja yli 300 tonnia typpeä. Nyt ESAVI olisi luvittamassa lisäpäästöjä seuraavalle 10 vuodelle enimmillään 6 tonnia fosforia ja 61 tonnia typpeä. Näitä määriä ei millään muotoa voi pitää vähäisinä ja suurin osa näistä ravinteista jää jollain muotoa vesiekosysteemiin pitkiksikin ajoiksi. Laitoksen sijainti aivan vesimuodostuman (Rymättylän ja Houtskararin välinen saaristo) etelälaidalla aiheuttaa sen, että käytännössä päävirtaussuunnan mukaisesti **laitoksen päästöt vaikuttavat koko alueeseen ja merkittävästi estävät osaltaan kyseisen vesimuodostuman pintavesien tilan paranemista ja hyvän tilan saavuttamista.** Todennäköisempää onkin, että kyseinen alueen luokitus tulee tipahtamaan vielä seurantakauden aikana (2027 asti) välttävään luokkaan rehevöitymisen seurauksena, koska yhdenkin seurattavan mittarin tipahtaminen alempaan luokkaan tiputtaa veden laadun sinne kokonaisuudessaan.

Olemassa olevan oikeuskäytännön mukaisesti laitokselle ei tulisi myöntää toimintalupaa kyseisellä sijainnilla.

Vesilain mukaiset lupaedellytykset

Tähän kohtaan ESAVI toteaa perusteena seuraavaa:

Luvan myöntämisen edellytykset vesilain mukaan ovat olemassa, koska kalankasvatusalaiden pitämisestä meressä yksityiselle edulle saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Näitä etuja ja menetyksiä ei ole lainkaan kvantifioitu tai edes yritetty perustella.

Ympäristönsuojelulain mukaiset lupaedellytykset

ESAVI:n tulkinnan mukaan: *Luvan myöntämisen edellytykset luparatkaisun mukaiselle toiminnalle ovat ympäristönsuojelulain mukaan olemassa, koska kalankasvatuksesta, kun se toteutetaan lupamääräysten mukaisesti, ei aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasiitusta. Toiminta täyttää jätelain ja -asetuksen vaatimukset.*

Se on tietenkin tulkintakysymys, aiheuttaako laitos *merkittävää* ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Näyttövastuu vaarattomuudesta tulisi kuitenkin olla luvan hakijalla. Nykyinen näytteenotto-ohjelma on täysin riittämätön, jotta voitaisiin riittävällä varmuudella sanoa, ettei laitos olisi jo aiheuttanut tai tulevaisuudessa aiheuttaisi merkittävää pilaantumista. Päinvastoin, kaikkine puutteineenkin, näytteenotto-ohjelma antaa tukea hypoteesille, että laitoksella on merkittävää vaikutusta sen lähiympäristön vesiluonnolle.

██████████ puolesta,

Espoossa 21.7.2023

FT, DI, MMM

██████████

Lähteet:

MMM & YM 2014. Kansallisen vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelma. 47 s

Nordvarg, L. & Johansson, T 2002. The effects of fish farm effluents on the water quality in the Åland archipelago, Baltic Sea. *Aquacultural Engineering* 25(4): 253-279.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1 – tulokset ja arvioinnin perusteet. SUOMEN YMPÄRISTÖ 5 | 2018 Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö.

Turkki, H. 2016. Nauvon ja Korppoon välin merialueen tarkkailututkimus. Vuosiraportti 2015. Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy, moniste nro 137-16-4017

Turkki, H. 2020. Nauvon ja Korppoon välin merialueen tarkkailututkimus. Vuosiraportti 2019. Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy, moniste nro 137-20-2624

Ympäristöministeriö 2020. Kalankasvatuksen ympäristösuojeluohje. Kokoelma. Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:22.